

درین جریده از هر کونه علوم و وقایع سیاسی
و منافع دولتی و فوایند ملی بحث میشود
از وزرا و اعیان دولت بقدر
معارف دوستی شان
برای مکاتب ملی و کتب خانهای ملی
و معاونین و وقایع نگاران (فخری)
را یگان
از عموم خردواران در داخله
(۱۲) روپیه کالی در خارجه
نیم پوند انگلیسی با محصول پوسته
از طلاب و محصلین نصف قیمت
شماهه

داخله خارجه
(۸) روپیه (۷) شلنگ

امان وحدت

۱۳۷

از اینای وطن هر که اهل دیده شد بدون خواهش
جریده برایش فرستاده میشود

قیمت یک شماره یک عباسی

اداره خانه

(ده افغانستان کابل)

سردیر

سید محمد قاسم

هم امور تحریر به بنام

اداره فرستاده شود

اداره در انتشار و اصلاح مقاالت
وارده مختار است

هر هفته یکبار نشر میشود

او راقیکه درج نشود اعاده نمیشود

تاریخ شمسی ۷ حوت ۱۳۰۴ هجری

(۵ شنبه)

تاریخ قمری (۱۲) شعبان (۱۳۴۴) هجری

در (۱۹۱۴) که بفتح آتش جنگ مشتعل شد، در نتیجه اوضاع دول مترزل گردید زیرا در (۱۸۱۵) تاموق جنگ عمومی یک نوع حالت تعادل بین دول اروپا بوده است و جنگ عمومی این تعادل را شکسته اوضاع سیاست را برآورد، حالا در نتیجه خسارات واردہ روح تندروی و جنگ طلبی ضعیف گشته و سار بر این اساس روابط دول پیشتر بر روحی صلح و سلامت است، چرا که مسلم شده است که غالب یامغلوب همه باید اساس مترزل اجتماعی خود را از نو بازنشاند.

حالات کنونی عالم مانند حالت مریض است که از یک حمله خطرناک مرض نجات یافته میخواهد روی بودی برود. اما این ببودی خیلی دور است. زیرا هنوز از خاطرها محو نشده که وقتی در ۱۸۱۵ جنگ های اروپا خاتمه یافت و دول و ملل از جنگ خسته شدند صدای صلح از همه طرف برخاست و ممالک اروپا فوراً از بودجه وقوای نظامی خود کاستند در آنوقت هیچ کس جرأت نداشت از جنگ آئیه حرف بزنند، یا بن جهه در (۱۸۱۵) تا (۱۸۴۸) بهیج وجه در فنون نظامی و اسایه تکمیلاتی بیداشتند.

حالا در این جا مسئله ایست که باید حل شود و آن این است که چرا آنروز که اصول زندگی برگشته بود مسئله صلح با ان سرعت پیشرفت کرد و امروز که اساس زندگی بکلی بر تند روی و سرعت است مسئله صلح بالین کنندی پیشرفت میکند؟ این قضیه مربوط با اختلاف وضع اجتماعی و وضع حکومت است.

از مطبوعات خارجه

قرن نزد هم - قرن بیست

ملل و دول دنیا - کنندی اجرای صلح

امروز اوضاع اجتماعی دنیا و مخصوصاً اروپا که از نتایج جنگ هولناک بین المللی پیش از سایر قطعات عالم متاثر شده فوق العاده در هم و هرج و مرچ است بطوری که میتوان گفت که در هیچ یک از ادوار تاریخی، دنیای متعدد اینگونه هرج و مرچ وی انتظامی را مخوب ندیده است.

قرن بیست قرن سرعت و تندی است و همه چیز چه اجتماعی و چه غیر اجتماعی در این قرن عجیل از پیش میروند. مگر صلح و معاهدات راجعه باش، وعالت این قضیه همان هرج و مرچ اوضاع اجتماعی دنیا است که از نتایج جنگ بین المللی حاصل شده است. مجله ایلو ستراسیون که یکی از مجلات مهم فرانسه است مقاله

زیان در این موضوع مبنی است که از لحاظ اهمیت آن و فوایدی که برای خوانندگان داراست ترجمه و ذیلاً درج مینماییم:

اروپا کم کم میخواهد آرام شود و ازین جهه در شش سال قبل قراردادها و نقشه ها و معاهدات برای تکمیل صلح متعاقب بک دیگر ظاهر و معاهده لوکارنو آخرین قدمی است که بطرف تعادل و صلح جدید برداشته شده است.

جنگ عمومی ابدی را انتخاب نمایند و یا بصلاحی راضی گردند که انسان آن بر میل و اراده باشد نه بر ترس از مخاطرات جنگ. امروز دول عالم باید نظم جدیدی در داخل هر مملکت و در روابط ملل باید دیگر بدهند.

اما باید دانست که این نظم جدید باید بکمال افکار عمومی باشد. بنابراین مقدمات فوق برای انجام این قضیه بسیار وقت لازم میباشد پس امروز چنین نظر ممایید که وقت یا زمان از عناصر اصلی سیاست عالم میباشد به این جهت حوصله و احتیاط باید از صفات مخصوصه سیاست مداران باشد. امروز باید سرعت عمل را فقط برای امور صنعتی بکار برد اما در حکومت غیر از ممالک و کنندی چاره نیست زیرا امروز بخای سلاطین، ملل بازیگرانهای صحنه تا خود و اگر اشخاص در کارهای عجولی باید جامعه و توده در قضايا بکندی تصمیم میگیرد.

ماشین روح جامعه مانند ماشین های میکانیکی نیست که به اختیار سرعت آن افزوده شود یا از سرعت آن کم گردد بلکه چنانکه ذکر شد روح جامعه از حوادث متاثر نمیشود نه از پزو پا کاند. در قرن ۱۹ بواسطه اوضاع مساعدی که فراهم شده بود بعد از ۲۰ سال جنگ در ظرف چند ماه وضعیت تاریخی بکلی تغییر کرد و معاهده صلح (وین) با سرعت عجیب در اروپا مستقر شد و اتحاد آلمان و ایطالیا برقرار گردید، اما آنها همه امتیازات قرن ۱۹ اوضاع اختصاصی آن است، امروز اوضاع استثنای آن قرن سعادت و خوشبختی کم ازین رفته و دوره عجایب تاریخی سبزی گشته و اشکالاتی که همیشه نوع بشر را در زحمت داشته دو مرتبه شروع به ظاهر نموده اند. برای رفع این موانع جز کوشش از روی حوصله چاره نیست تا کم کم طول زمان و تجویه قضايا را بعموم ملل واضح کرده همه بامیل و اراده بصلاح تن دهند.

(از جریده گلشن - ترجمه از مجله ایلوستراتیون)

وضعیت گنوئی چین

افکار و بیانات پارهایانی که با سیاست چین علاقه مندی دارند، چه از طرف سیاحین و یا دیلو مأهای، چه بواسطه وزارتهای خارجی و جریده نویسان انتشار یافته است خواه از حکومت انگلیسی باشد و یا فرانسوی، در همه آنها اختلاف زیادی دیده میشود. یروپیانها که بصدمیعت میخواهند حقایق را بفهمند نیتوانند راست را درین دروغ ها بپائند، و با فهمند که از تعصب تا کجا و یا حرص بکدام اندازه است، و موازنۀ طبع حقایق را مجده چیزی توان کرد.

سال وقت برای این لازم شد که سیاسیون اروپا بفهمند که ازین رفتن سیستم دول قبل از جنگ دارای اهمیت قابل اعتنای میباشد. اما طرفداران صلح هم اگر بصیرتر بودند و قضایا را واضح تر میدیدند پیشتر بواسطه جریانات عقاید مختلفه که جنگ وفتح آنها را در مالک مختلفه ایجاد کرده در زحمت بودند.

پس از فتح هر دیگر از متحدین دارای تصوراتی شدند که شدیداً به آنها اظهار علاقه میکردند و هیچگونه برهان و دلیل در مقابل آن تصورات نمیتوانست مقاومت کند، و چون ممکن نبود طوری مسئله صلح را قطع کرد که تمام این تصورات مختلفه را شامل باشد و همه ملل ذی نفع را قانع نماید لازم بود مدتها بگذرد تا تجربه و زمان در روح جامعه ملل تأثیر کافی نموده افکار را برای پذیرفتن صلاح حاضر نماید.

اکنون در نتیجه لاذشن شش سال از حادثه جنگ عمومی آن تصورات واهم و آن شور و شرم ملل که جنگ باعث آن شده بود کم کم دارد ازین میروود و حقایق جای آنها را میگیرد. در تمام مالک غالب یا مغلوب کم کم دارند ملت میشوند که جنگ اخیر مانند جنگهای انقلاب کیم یا جنگی بوده که بکلی وضعیت سابق را ازین برد و برای تمام دولی که در جنگ شرک داشته اند دو مسئله را که موت قرن ۱۹ (۱۸۱۴ — ۱۸۱۵) مبهم مانده بود حل کرده است:

یک اختلاط اصول حکومت اشرافی و حکومت ملی دیگری تعادل قوا که بواسطه رقابت دول در اسلاخه جنگی حاصل شده بود. مقدترین دول اروپا به استنای فرانسه و انگلیس که اساس خود را بر اتحاد اصول و قوای سیاسی مختلف قرار داده بودند لایق نموده بودند و در هر قدم به اشکالات غیر قابل حل بر میخوردند.

امروز دیگر همه جا وضعیت مشخص و بروشن است. ملل عالم برای استخلاص خود در راه پیشتر ندارند: یا تأسیس دولیک که انسان آنها بر اقدام باشد یا تسلیم شدن به هرج و مرد و ترکر قوا در دسته جات مسلح.

پس از انقلاب ۱۸۴۸ وحدت سیاست دو ساله «ساوا» و «هوها مترزال» و حکومت اشرافی اروپا که در ۱۸۱۵ تشکیل شده بود در هم شکست اروپا به دو دسته دول تقسیم شد که بر ضد هم بودند ولا یقطع بر قابت یک دیگر بر قوای خود میافزودند. این طریق همه کس را مایوس میکرد و معلوم بود که هیچ قابل دوام نیست تا مسئله بوسیله جنگ خاتمه یافتد. ملل امروز باید

در تمام مالک عالم این قسم دسته جات بسیارند که در عمق روح جامعه فرو رفته برای اداره کردن آن بوسایل مختلفه از قبیل افزایش عده خود به پول یا مطبوعات، تثبت مینمایند. این دسته جات همیشه کم و بیش در روح جامعه و عقاید آن مؤثرند و بالته بیش بینی ترکیباتی که از تصادم اینهمه افکار و عقاید تولید میشود هیچ ممکن نیست اعنی هر گز نمیتوان از روی اطیبان گفت که عقاید فلان جامعه راجع به فلاں مسئله این قسم نظام رخواهد کرد و با عکس العمل فلان حادثه اینطور خواهد شد. و محقق است که هر قدر جامعه غیر متجانس ترواش خاص و یادست چان آن متعدد تر باشد بیش بینی در این مشکل تراست. پس ثابت شده که درک عکس العمل هایی که یک حادثه درین جامعه میتوانند ایجاد نمایند مشکل است ولهذا بیش بینی عکس العمل حادثه زرگی چون جنگ عمومی در عالم بطريق اول مشکل است.

اگر در ۱۹۱۳ از بصیر ترین سیاست مداران سوال میشده که آیا عکس العمل حمله المان به بلژیک چه خواهد شد هیچ نمیتوانست حدس زند که در نتیجه این حادثه علم خواهد شورید و با آن هم شهامت و فعالیت اقدام خواهد کرد. بعضی ها شاید تصور کنند که برای تأثیر در عقاید و افکار جامعه پروپاگند نتیجه دارد اما این مسئله اشتباہ است، زیرا این مسئله راجع بایطایا ثابت شد.

در سال اول جنگ عمومی وقتی آلمان حس کرد عقیده جامعه ایتالیائی بر ضد او شده شدیداً مشغول پروپاگند شد و میخواست در نتیجه برگردیدن افکار افراد جامعه ایطایا را از عقیده خود برگرداند اما ممکن نشد زیرا کم جامعه خود بشخصه موجود وزنده است که افراد در جنب آن محظوظ میباشند و دو حقیقت افکار افراد و اشخاص موقی تغیر میکند که فکر توده تغییر کند. یعنی اشخاص تابع توده اند نه آنکه توده تابع اشخاص باشد.

بر گشتن عقیده یک توده که در حقیقت عاشق یک عقیده میشود بدبو چیز است یا خواه اتر حادثه ایکه باعث ایجاد آن عقیده گشته و بواسطه طول مدت که آن عاطفه سرد گشته، رفته رفته آن عقیده ازین برود.

این لجاجت جامعه انجام قصیه صلح را پس از جنگ عمومی خیلی کند کرده است. و معلوم نیست که طرفداران صلح ملت شده باشند که خود را درجه کشمکش انداخته اند، زیرا نش

امروز در اطراف اصول حکومت دمو کرامی زیاد بحث میشود که آیا ایجاد آن بحمد کمال ممکن است یا خیر و آیا وجود آن مفید است یا نضر. اما در هر صورت امروز تاحدی حکومت دمو کرامی در مالک عالم مستقر گشته و یقیناً در این مالک عقیده عمومی در سیاست داخلی و خارجی دول بسیار مؤثر میباشد، اما باید دانست که مطابق اصول دمو کرامی مطلق این تأثیر عمومی و ثابت نیست زیرا فکر جامعه بطبقه معین از مسائل توجه مینماید و حقیقت در مالکی که نسبتاً اصول دمو کرامی کامل شده مانند ارزشی و فرانسه و سویس مسائلی وجود دارد که جامعه در آن ذی نفع نیست و علاوه بر اینکه توده در این قیل مسائل صاحب عقیده نیست از وجود آنها هم اطلاع ندارد و واضح است که در این موقع دولت صاحب اختیار مطلق و فعل مایشام میباشد اما در برابر این گونه مسائل یک نوع دیگر از قضايا هست که جامعه با کمال شدت به آنها اظهار علاقه میکند در این وقت دولت که قوه مجریه اراده و افکار عمومی ملت میشود، و معلوم است که در این اوقات عقاید شخصی رجال سیاسی در جنب افکار و عقاید جامعه در درجه دوم واقع میگردند، اعنی چندان نمیتواند در حل این قیل مسائل داخله نمایند.

امروز در اغلب و بلکه در تمام مالک مسائل بزرگی که راجع به سیاست خارجی یا بنی‌الملکی است از نوع دوم میباشد اعنی همیشه جلب توجه عموم را مینماید.

سابق براین طرز جریان مسائل خارجی غیراز این بود که هر دولت که میخواست سیاست خود را در مالک دیگر اجرا کند کافی بود که عقاید پادشاه و بلکه اطراف این مالک بعضی از وزراء و امناء دربار را تشخیص دهد و اگرچه همیشه تحصیل نیاید آسان نبود اما در صورت اگر اخلاق این اشخاص خوب میعنی می شد دیگر نتیجه مطلوبه - بله بدلست میآمد.

زیرا نه آنها اشخاص همین بودند و میتوانند ماتنها بحث کرد اما وقی که حکومت بدلست جامعه افتاد عرکر مطالب با آن بهوله پنهانجام نی گیرد.

جامعه در هر موقع دریک جریان عقیده است که اساس آن اغلب مبهم و نامعین است.

در مالکی که حکومت ملی یادمو کرامی خیلی شدت دارد هر گز جامعه با اکثریت در قضايا حکمیت نمیکند بلکه در هر جامعه یک دسته اقایت قوی طیعاً تشکیل میشود که انظر به اوضاع مساعدة کرده آن فراهم میشود رفته رفته عقاید و عوایض خود را بر اکثریت تحمل مینماید.

چینی: چینائیها نیز بقهر می‌باشند ولی شعاع غضب را بدل می‌پروراند. ولی این شعله تا آخر همچنان مخفی نمی‌ماند و ضرور زبانه خواهد کشید، چین هم شده است، بعد ازین ما بایک مشت جنگی بسیار و خیمی گرفتار خواهیم شد.

امریکانی: هیچ معلومانی از چین ندارم آیا مردم آن چطور اند؟

چینی: (بعد از تفکر) آنها مردمی هستند که خود شان خود را اداره می‌کنند.

امریکانی: این فرموده شما عیناً چینی است که خارجیها از آن انکار ندارند.

چینی: حقیقت اینست که حکومت ماضیعیف است و بین تازه گیها بهر طرف جنگیده ایم. مگر درین جنگها مردم ما چه می‌کنند؟ هر یکنفر کاریگر بقسم سابق سرکار خودش مداوته داشت. دهقان زراعت کرده و حاصل آنرا برداشته ماند سابق به بازار هیفر وخت، آنهم بدون قوه جبریه حکومت چه قوه حکومت مشغول خود بود. چن خودش را خود اداره کرده و حیات ساده آرام خود را منتظم داشته بکمال صداقت زحمت می‌کشید. و وقیکه شما اینقدر یک کتابه بزرگ مردم را بدون یک حکومت مقندر گرفتار جنگنها می‌پنداشند عین زمان کار خود را باز ایمی و انتظام دوام میدهند ظاهر می‌شود که افراد این کتله عظیمه همه‌شان خود را خود اداره می‌کنند آیا چینی نیست؟

امریکانی: آیا برای من تشریح خواهید داد که مقصداً زین حرکات محصلین چه خواهد بود؟

(جواب برای این سوال پقرار ذیل نوشته شده بود)
یک ماه می‌شود که معامله شانگهی شروع شده است هنوز اشخاصی هستند که آنرا غلط تلقی کرده و فکر می‌کنند که این یک حرکت (ضد خارجیها) و یا یک عملی شور شیست. باین لحاظ من می‌خواهم این معامله را قادری توضیح کنم: در این حرکت بزرگ محصلین بقدرت یک سرمه هم بر ضد خارجیها چینی نیست، ولی اینحرکت ظاهرآ بر ضدی انصافی است. از عملیات شورشی انگلیس‌پایانیکه مجلس بلادیه منتخب هستند مؤول فرار داده می‌شوند نه محصلین.

همه میدانند که شانگهی شهر چین است ولی اگر کسی اوضاع جاریه را دیده باشد مشکل است گفته بتواند که آیا این شهر از چین است و یا از انگلیس. در شورای بلاده مالیات

ایشورقه خورد از طرف «فلیپ داج» عضو (امنشنل سندی کاب آف توکیو) جمعیت مطالعاتین المللی توکیو محض ارائه حقایق و راستی تحریر شده است. این جمعیت از اشخاص بسیار جدی القاب اقوام مختلف تشکیل یافته و وضعیت چین را از نقطه نظر چنین مطالعه کرده است. این مسئله یک اهمیت زیادی را داردست چه مردم چین حال پیدار و به تأثیر فشار خارجی ملیون ها تقریباً باهم متعدد و وطن خواه شده اند. یک امریکانی که وقایع تازه شانگهی را دیده است می‌گوید: جنک عظیم بوروب به کشته شدن یکنفر شروع شده بود، و مقتول یک شهزاده بود ولی کشته شدن یک حمال دریکی از آسیا های نبه رسی شانگهی آنچنان یک آتشی در دنیا خواهد افگند که بی‌صورت اطفای آن نمک نخواهد بود بلکه وسعت پیدا کرده بی از بزرگترین آتش زدگیها که دنیا هیچ نظیر آنرا نمیداده است خواهد شد. تهای سه سورتیکه باین وضعیت حاضره مربوط است درینجا مختصر آذکاری می‌باشد: — اولاً مدعای مطالب حرکات محصلین، ثانیاً اتحاد لیر، تجارت و معارف جی‌ها، ثالثاً معاهدات غیر مساویانه. این سه عنوان میتواند برای جاب افکار بطرف حقیقت وضعیت گشتنی چین مفید ثابت شود، چه اینچین یک حقیقت از (مطالبات دول معظمه) و یا اجراء آتی هیئت دیپلماتیک یکنگ، و مجلس بلدیه شانگهی و یا وزارت خارجیه برطانیه بدست آمده نمیتواند چه مطالبات و اعتراضات و هم تحویفات این وسائل از حد افزون است.

﴿حرکات محصلین﴾

— نفر اجنبي بر میز طعام در توکیو با یک دیگر مصاحبه داشتند:

جرمن: وقتیک در چین بودم از سلوک و روش خارجی‌ها با اینها بسیار تعجب می‌کردم. حتی این مردم غریب فلاکت زده را با جوب‌ها می‌زندند و مانند سگها برایشان حکم خود را جاری می‌کرند.

امریکانی: امریکانی‌ها چینی نمی‌کنند.

جرمن: بلی من خودم بجهش سردیدم. قوای دیگر اقوام بر آنها غالب آمده است حتی جرمن‌ها و میسورهای نیز همین رویه را دارند.

امریکانی: اینچین حرکات در جایان بسیار مهملک است. جایانها فوراً به غضب خواهند آمد و احتمال دارد که برگردیده شخص نعرض کننده را بکشد.

فوق العاده

امان وعده
۱۳۳۷

۲۱ شعبان

(شنبه)

۱۶ حوت

تخلیه در قدر طرف عسکر روسیه

و
اشفال آن از طرف نظامی های افغانی

تجاوز یکدسته عسکر جاهیر شوریه روسیه بر جزیره در قدر خاک قطعه بدخشان افغانستان ، از چنان مسائل غیر مترقبه بعد از تصور و تخيّل بود که نظر به روابط مابین دولتین وقوع آن فجاعت بدون جبهت و سابقه هیچگاه گمان نمیرفت و بخاطر نمی آمد که ناگهان همچه يك قضیه باينصورت و وضعیت پیش آید ، بناءً عليه خبر این تجاوز اسف آور افکار تمام دواز حکومت و افراد ملت را تکان سخنی داده به اقدامات جدی متوجه ساخت . در نتیجه همین هیجان فکری بود که وزیر محترم روسیه مقیم کابل فوری بحضور حضرت عالی وزیر صاحب خارجیه آمده اظهارات دوستانه اطمینان بخنی نمود ، و آثار آن تدریجیاً به منصه شهود پیوست .

این اطلاع موثق تازه که موجب مسرت عموم وطن خواهان است ، تخلیه در قدر را از طرف صاحب منصبان و دسته عسکری " اتحاد جاهیر شوریه روسیه و اشفال آن را از طرف يك بلوک نظامی افغانی بروز دهم حوت اشعاری نماید .

صورت تخلیه چنین بود که يك روز قبل از طرف صاحب منصب روس به صاحب منصب نظامی افغانی که دران زدیکی بود اطلاع رسید که بوج حکم فوری ماسکو فردا عساکر ما در قدر را تخلیه می نمایند ، چون که لوازم و ضروریات اعاظه عسکر روسیه از دریای آمو عبر عبور نموده طرف فرخار رفته بود از طرف صاحب منصب افغان آذوقه وجای و دیگر ضروریات شان رای شب بطور مهمنی بسیه شد . فردای آن يك دسته عسکر افغانی به مرکز در قدر روان گردید . درین ورود شان دسته نظامی روسی مراسم تعظیم واحترم را بترتیب عسکری بجا آورد . بالمقابل از طرف دسته عسکری افغان هم صرات احترام او شان بعمل آمد . بعد ازان دسته عسکری روسی از دریا عبور نموده بطرف فرخار رفت .

امید واریم هیجان که تخلیه در قدر باينصورت انجام یافته خاطر افغانها را منسلی ساخت ، مذاکرات کمیون نیز در خصوص تحقیق و اقامه وقفیه تنازع حسب مردم مان تمام گردد و این صدمه ناگهانی را که به قلوب افغانها رسید بکلی ازاله نماید و ارتباطات مناسبات دولتین روز افزون و بردام نمایند .

در مطعنه حروفی ریاست شرکت رفق طبع کردید .

برطانیه در شانگهای فیگارد که (ایورسن) برای شکسته شدن قانون مشمول باشد . برطانیه ایورسن را حایث کرده مخفی از نیجه است که او یک نفر انگلیس است و از کشته شدن آنقدر پیگناهان هیچ بالک نکرده جرا که آنها چینی بودند . این اقدام باعث مسئولیت یک شخص نیست بلکه موجب الزام همه آنها که حامی و مجری قانون آند شده است . بالک علاوه بر اشخاص . حکومت های شان نیز ملزم شناخته میشود . این چنین یک اقدام را چینی ها عنو خواهد کرد چه این عفو نیست بالک خود را خود تحقیر نمودن است . از این اتفاق این تحقیر است که محسانین حرکات حاضره را به جنبش آورده آند . این حرکات احتراق نفت قدمیه است . که در دماغ چینی ها بر علیه باتفاق جلس شده مانده بود !

توضیح نگارنده :

مجلس مشوره بلدیه شانگهی مشتمل است بر (۹) نفر عضو که ازین جمله در وقت وقوع حادثه فیرنگنگ یک نفر چینی . دو نفر امریکانی و شش نفر انگلیسی بودند . عساکری که بر محسانین بی سلاح آتش کرده مرکب از چینی ها و هندوستانی های بودند که بزر قومانده افسر برطانی اور درسن و محکم او فیر کرده بودند ، چنانچه در محکمه تحقیقات برای (فیر کردن و کشتن) برو شهود بهم رسیده قضیه به تحقیق پیوست . بقسم پروتست برخلاف قتل محسانین علمای شش دارالعلوم و دیگر اشخاصی علامه و فاضل مکتوبها نوشته و نشر کرده آند وزیر خارجه چین از هیئت دیپلوما کی یکنگ معاوضه این عمل را خواسته است . يك کمیون از یکنگ بفرض تحقیقات این معامله مرکب از یکنگ کان شش دولت فرستاده شده است . قصور بدون هیچ يك تردید بر افسر انگلیس که حکم آتش را داده بود ثابت گردید علاوه بران اینهم تلیم شده که محسانین بی سلاح و بدون حرکات شورشی بوده آند . مگر نه چینیها معاوضه یافتد و نه افسر انگلیسی را سزا داده شد . این موقعه علاوه بر هیچ چیز چین را متعدد ساخت ، و برخلاف توقعات بعضی از خارجی ها ، تا حال هیچک تایم و اختلاف در وضعیتک حکومت و ملت چین در اول تضمیم نموده بودند ، هنوز رسیده است .

در چین تهدیم و آن خواه از و هزار سال باصرف وقوتاً فوکاً اگر پسر ورت مخصوصی حس شده است برای اصلاح و یا اعتراض بر مظلوم متحد شده آند . در حاضر محسانین چینی که بعض شان در خارج تلیم یافته آند ، میخواهد چین را از بیوغ ظلم خارجی ها برهاشد . آنها میدانند که چین مظلوم چگونه سلوک

مسلح باظمه روپده است بامضورت قیر تانگی شانگی خودش دور و علیحده مانده و قایع تاریخ سازی در وضعیت حاضرها چین مهادیا بوقوع می آورد.

(بالشو زم و مخصوصین)

در شروع معامله علی السویه جیناهم از هیچ چیز زیاده ازین متغیر نی شدند بقدریکه از همت از ونزو بالشویک در حرکات محصلین و پیداری عمومی چین بهم می آمدند. مگر تجربه روسیه در چین ظاهر و معلوم است. آنها می بینند که این اثربالیک درجه قوت گرفته و رفته کامیاب می شود و اینم ظاهر است که روسیه حاضره از گرفتن است ضایای ملکی و مقویانی وغیره امتیازات که دیگر دول بشوك شمشیر می خواهد. حاصل نمایند صرف نظر میکند(!). پس اغلب اگمان کرده می شود که محض بودن حکومت هم بود، ولی طبعاً فیصله کرده بود که حیات خودش را صرف مفاد کارگران بنماید چه اوضاع کارگران در چین حقیقتاً قابل ترحم است. در همان آسیانی که کارگر چین کشته شده بود برای کاریک هفتہ تنها فی نفریک دالر (مکیکو) اجرت معین بود. بعد از معامله فی این اتحاد که دایره آن بسیار وسیع بود، پتعداد هزار ها نفر بران افزوده شد و بکمک محصلین که در تاریخ دنیا برای دفعه اول بظهور رسیده است، اتحاد کارگران، تجارت و معارف چیهاتشکیل یافت. اگرچه گفته شده ابتدا که تاجران و چیمیر آف کامرس از طرف محصلین تخفیف شده بود، ولی برای این مشاجره هیچیک دلیل و شهودی موجود نیست که پتواند اینها کند. یک یاد دفعه اگرچه بواسطه فشارهای خارجی، حرب وغیره آن این اتحاد منحل شده است، مگر باز هم متعدد شده، یک هیئت مقدار مختلط تشکیل داده اند. همین اتحاد بود که اعتصاب عمومی مقاطعه از کار را نهاده کشته رانی برایه آسیب زیادی در چین رسانید، تشکیل نمود. یک برای این اعتصاب کشندگان از هر طبقه اهالی و نیز از طرف چیمیر آف کامرس (اطاق تجارتی) علمای دارالعلوم و دیگر جیناهمی که خارج هستند می سید، مگر نظر بهنای افلاس مردم و خواهش از پیش بردن مقاطعه تابو قیکه عکن باشد، کوشش و توجه بطرف مفاد کشته رانی برایه منعطف گردید، دیگر مردوزان بکارهای خود برگشتند، چراکه مفاد کشته رانی یکی از مملکت قرن تجارت های خارج است خصوصاً تجارت برطایه.

(معاهدهات غیرمساویانه)

« یهیک ملکی در دنیا باندازه چین بدجنبت از طرف دول معظمه بدسلوک نمی داده است » ۱ گرچه دول دیگر نیز در ابتداء اقدامات و تشبیثات کردند ولی کوشش های اولی بنتیجه مانده کارشها بردوش بر طایی عظمی اتفید که از ابتدای ۱۸۹۳ اقدامات کامیابا نه خودش آغاز نموده.

ناکامی های اولی از باعث عدم موافقت باقاعد و نظمات جینی بود که مخصوص برای چین ساخته شده بودند واژ فهم دنیای خارجی بیرون بود. با وجود آنهم تجارت در (کانتون) در زیر نظر ناظمین جریان داشت کاپستان ایالت نامی در سنه ۱۸۲۶ ناظم تعین شده بود.

در سنه ۱۸۲۸ حکمران اعلانی امپراتوری (لین سومیو) بالحتیارات کامل برای منع داشتن تجارت تریاک که خارجی ها (اکن انگلیس) بدان اشتغال داشتند، و موقوف نمودن مأمورین مفسد و خائن جینی. به کانتون فرستاده شد. کشور این، معلوم می شود یک شخص بسیار مقتدر و صاحب عنم متین بوده است چه حکم صادر نمود تا هر قدر تریاک که در نزد تاجران باشد

متوجه یعنی غالب آمده در ۲۶ جون ۱۸۵۸ معاهده (تین تین) امضا گردید. در همین ماه معاهدهات جدید دیگری با چهار دولت عظام اتفاقیافت. چونکه معاهده برطایه منابع سیاسی یعنی دولتین را از همان تاریخ مقرر نموده است بعضی از امتیازات آنرا ۱ گر درینجا تذکر دهیم خالی از قائله نیست. معاهده تانکنگ هم تصدیق شده بود. هشت عدد بندر گاه های جدید با وادی (بانگتسیکنگ) یعنی های بریش خود را پیذیرانی تاخذ کشته های برطایه باز نمودند. تعریف به منجع فیصله محصول قیمتانه و ۱۲ فیصله محصول ترازیت معین گردید. بازشن وادی های پیکنگ و بانگتسیکنک به نهایت درجه برای در بار پیکنگ مضر ثابت شده بود و از نیجهت موافع زیادی در راه تصدیق و تبدله آن بعمل آورده شد. یک مفرزه عسکر کشیفات برطا نوی و فرانسوی گرفتار شده و به پیکنگ برده شدند. دریا مسدود شد. بنابرین متوجهین بریکنگ تله بر دند (ارکان) در بار امپر اطوروی گریخت و برطایه برای انتقام احترامی حقوق معاهدهات، با تقصیر مقبول تا بستانی (یون منگ یون) آتش زد و آنرا پاک سوخت! دیگر معاهدهات به سنه ۱۸۶۰ که در پیکنگ امضا گردید محابه را اختتم داد. بعد از این معدتر خواسته شد ویک تاوان جنک که بالغ هشت میلیون تائیل بود (سکه چین) باعتراف تمام برای حکومت های برطایه و فرانسه تادیه شد. معاهده (تین آین) باهم خصوصیات تصدیق شد. (کولون) برای محافظت هانگانگ حکومت برطایه عظماداده شد. با وجود این سنه ۱۸۷۳ بود که دیپلو ماهیای خارجی متین پیکنگ را. اجازه صراوده بادر بار امپر اطوروی داده شد و همین هم چین از ضرورت صراودات متقابله غافل نگداشته شده بود. چنانچه اولین نمائنده چین در سنه ۱۸۷۷ در لندن فرستاده شد. همه اشها یک عصر دراز و پر مشقت و درد ناکی برای چین بود مگر اینحالات تأسف آور چین را تنها یک شخص آنهم امریکانی (انس لیگن) حس نموده بعد از آنکه دوره وزارت مختاری خود را در چین خانه داد برین سلطنت صاحب مدینت قدری که مانند طفای در میان مطالبات عالم جدیده افتاده و دست و پاییزد، رحم آورده قبول کرد که بدنیای بیرون رفته از طرف چین حرف بزند درین عمل یکی از را سر راپرت مارت وزیر مختارانگلیس نیز حوصله افزای نمود. انس پر لیگم در امریکا و یوروب گردش نموده خصوصاً در امریکا پیشتر از آن که بزند همدردی زیادی برای چین در مردم تولید نمود. بعد از این چین ملحقات خودش را یکی بعد دیگر

همه را ضبط کرته و تمسک نمودی بقسم ضمانت بدھند که بعد از این تجارت تریاک نکنند. شرکت خارجی از اطاعت این امر انکار نمود. او هم حیور شد حکومت عسکری (مارشال لا) اعلام و شرکت خارجی را احاطه نموده فابریک انگلیس را مسدود نمود این اقدام او بدان درجه موثر ثابت شد که در چند روز دیگر آنها بردازه فاقه گی رسیدند کاپستان ایلیوت بایک ذخیره تریاک که متحمل بر (۲۰۲۹) صندوق بود خود را تسليم نمود (۱۸۹۳ مارچ ۲۷) بست فوراً برداشته شده و جمیع اتباع برطا نوی باش کت بطرف (ما کاو) روانه شدند. کاپستان ایلیوت اعلام نمود که انگلند برای این تریاک ها معاوضه و توان خواهد خواست. تقریباً در همین ایام یک دسته از ملاحین برطایی برای صرف مشروبات به ساحل برآمدند و از باعث سرمی و شوری زیاد یک بقر چینی را کشند. (لین) فوراً تسليم قاتل را مطالبه کرد. این مطالبه قبول کردند، لین فوراً اقدامات مسلسله را اختیار نموده حرب اول بجزیره در چیوینی به ۳ نومبر ۱۸۴۹ واقع شد. این شروع مباربه اول بود که درین برطایی عظمی و چین بوقوع پیوست. تیارهای حرب از هردو طرف واضح و آشکار بود. مقصدهای چین منع تجارت تریاک و مدعای برطایی عظمی غرامت و توان نفقات تریاک و بزور حاصل کردن امتیازات تجارتی از چین بود. برطایه فائی آمد و معاهده تانکنگ بtarیخ ۱۲۹ اگست ۱۸۴۲ امضا گردید. شرائط آن بطور آیینت: پنج عدد بندر های جدید برای خارجی ها باز شد. هانگانگ برای هیشه به برطایه عظمای سپرده شد. ۲۱۰ میلیون دالر بقسم توان از داده شد. در تقدیم امریکا، فرانس، سویدن، ناروی تهیه اتفاق معاوهات امتیازات تجارتی را دیدند. ولی این معاوهه در واژه های چین را بقیمه که خاطر خواه برطایه بود نکشود وادی (بانگتسیکنگ) و صراودات سر راست بادر باریکنگ هنوز حاصل نشده بود. از دیگر طرف مردم از اتفاقات این معاهده خشم گین شدند چه تا آنوقت که فوق خود را هم در جنگ نمیدانستند، از نیجهت در موقع باز شدن کانتون برای انگلیسها اهالی کانتون مقاومت کردند و باز شدن کانتون برای انگلیسها تجارت تریاک برخلاف رضای شان بر آنها قبول نموده شد که این تجارت تریاک که خارجی ها مفسد و خائن جینی. به کانتون فرستاده شد. کشور این، معلوم می شود یک شخص بسیار مقتدر و صاحب عنم متین بوده است که در آن بین در سنه ۱۸۵۷ فرانس نیز شمولیت حاصل نمود.

متوجه ح، الله
پیوسته است.

حکومت امریکا خود را میخواهد داشته است که دعوت کافرانی

برای این مقصد بدهد در اثنا که این مبالغه در تحت طبع است

دلیل نیوز توکیو اطلاع میدهد که اینجین یک کافرانی برای

۱۶ آکتوبر اعلام شده است، ولی این خبر تا حال به تحقیق

نه پیوسته است.

بر پوند شانگ پنس

انگلند ۱ ۸ ۶ (فی پوند) وزن

امریکا ۱ ۱۸ ۹ ه فیصد

فرانس ۱ ۷ ۲ ه فیصد

چین ۱۰۰ ۳۵۰ نمبر فی ۱۰۰

پدرود گفت، انام، برم، کوچین چان، فور موسا، کور با
همه اینها که از صد ها سال با موافقه میدادند و سلطانی او را
اسلام داشتند ازو جدایشده مستملکات انگلیند، جبلان فرانس
گردید و با آنکه در زیر نگران آنها آزاد شدند، بآنصورت
ملکت هایک استحکام قدری او شده بودند، ازو غصب شده
داخله مملکتش معرض اختیارات خارجی هاشده مانده است.
مجادله برای اختیارات درین دول معظمه آنقدر زیاد شد
که آخرآ درین خودها موافقی نموده بنام «منطقه نفوذ»
چین بدخت را درین خودها تقسیم نمودند، این (اگر مان)
رضا نامه آسیب و ضرر بزرگی بر ترقی چین وارد آورد،
چه هیچک امتیاز تجارتی درین «مناطق نفوذ» بدون استضاع
اتحاد دولت متعلقه حاصل شده نمیتواند.

(استقلال تعریفه)

این یکی از اصول قانونینین المللی است که هریک مملکت که
داراییش کامل باشد حق دارد که تعریف را خودش داخل
مملکت خود بقراریک میخواهد خواه قانوناً و یا غیر آن معین
کند ولی در چین این امتیاز داراییست را دول معظمه غصب
کرده است. در حاضر چین نمیتواند تعریف را انتظام و یا تبدیل
دهد، درسته ۱۸۵۸ بموقع امضای معاهده تین تسین بدون آنکه
از طرف دیگر دول تصویب شود، مقرر و معین گردیده است.
تجربه ثابت کرده است که اینجین یک آرای متفقه نمکنند.
باز هم ترجیحیک معین شده است تاری از عمل متقابله است یعنی
استحضار را بر چین میگذارند و در مقابل آن ترخص و مکافاتی
نمی دهند، بآنصورت وارد گذاشتگان خارجی تنها پنج فیصد
محصول قیمتانه میدهند و چنان پیچاره هر تکلیفی که از طرف
دول بر دوش آنها گذاشته می شود مجبوراً باید بردارند آنهم
باصول و قواعد علمی حاضره موافقت ندارند. اشیاء خام و
اسباب ساخته شده یکسان بدون تفرق پنج فیصد قیمتانه دارد.
مخالفت و مضادتی که درین نزخ چنانی و دول خارجی است
از جدول تعریفه ذیل که بر عاکو و لیکور (عرق) درسته ۱۹۱۳
معین بود، بخوبی معلوم می شود:

تبیکو

چین	ه فیصد	عرق لیکور	پس	پوند شانگ
انگلند	۱۵	۲ (فی گرین)	۱۰	۱۰
امریکا	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
فرانس	۲	۲	۲	۲
چین	۱۰	۲	۱۰	۱۰
	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰

از طرف دیگر اشیائیک بدون تادیه محصول ادخال کرده شود
مثل ضروریات زندگانی باز هم همان پنج فیصد قیمتانه گرفته
می شود. سوم محصولات ثابت وغیر متبدل آن تعریفه بضرورت
احتیاج مالیه زیاده و کم کرده نمیتوان شد. چهارم این جریان
پیشم حاضرة نزخ منتج به کمی مالیه وازان یک نقص بزرگ

دیگر در محصولات ترازیت داخل مملکت وارد میشود. اینها
منع شدن نمیتواند مگر کدر محصولات گمرکی علی التساوی افزوده
شود و آنهم ممکن نیست که بسدت ساید. چین خودش را برای

پس بسدت آوردن استقلال گمرک آماده کرده است. یک اداره
مالیه برای نظارت و تصریح دیگر دوائز مالیه حکومت تشکیل

داده است ولی تا هنوز قادر به دور ساختن نظارت خارجی
نشده است. در ۱۹۰۸ یک کالج تعلیم امورات گمرکی در

پیکنیک تاسیس شده بود. در کافرنیس صلح پاریس و در
کافرنیس واشنگتن به بسیار شدت استقلال تعریفه خودش را

خواسته است و حال نیز مطالبه دارد که این مسئله در کافرنیس
دول در چین تحت مذاکره آورده شود، افاده قدیمه دول

که آنها از وضعیت حاضرة چین بسیار متسلی بوده و میگویند که
بایدیش از آنکه چین استقلال تعریفه حاصل کند لازم است یک

حکومت مقتدر داشته باشد برین اظهار دول تنها نهاده
ساویت روس قره خان معرض بوده و مجادله دارد. چنانچه

دریک دعوت بنان هیئت دیپلماتیک پیکنیک که باین تازه کی
ها حاضر بود گفت اگر چین میخواهد که یک حکومت مقتدره
را مالک شود، لازم است که مالیه اش باندازه کافی باشد که این

نهاده به حصول استقلال تعریفه است که دیگر دول از آن

استفاده می کند.

برای این مقصد بدهد در اثنا که این مبالغه در تحت طبع است

دلیل نیوز توکیو اطلاع میدهد که اینجین یک کافرانی برای

۱۶ آکتوبر اعلام شده است، ولی این خبر تا حال به تحقیق

نه پیوسته است.

حوالہ دولتی

(مدیر شعبه دول اسلامی)

اقای سید قاسم خان معاون سفارت لندن که درنتیجه تبدیل
اعضاء سفارت مشار الیها، از چند ماه است به کابل تصرف
آورده اند به مدیری شعبه دول اسلامی وزارت خارجی مقرر
گردیدند. برای اقای مشار الیه تبریک گفته توفیق خدمت
و جدیت را برای شان خواستگاری.

(قونسل مشهد)

اقای خواجه هدایت الله خان سر کاتب شعبه دول اسلامی
وزارت خارجی به قونسل افغانستان در مشهد مقرر گردیده اند
برای اقای مشار الیه تبریک گفته خواهشمند یم مصدر کارهای
خوبی بیشود.

(سر کاتب شعبه دول اسلامی)

اقای میر محمد علی خان «ازاد» که از اد بای مشهور وطن
عنیزرا ند واز چند سال در سفارت طهران سمت سر کاتبی
داشته و چند ماه می شود که پس از تبدیل سفارت به کابل
تشریف آورده اند و اکنون دروزارت خارجی به سر کاتب شعبه
دول اسلامی مقرر گردیده اند. برای اقای معلم توفیق خدمت
استدعا می نمایم.

(ملاحظه بودجه)

چندی است که مجلس وزراء باحضور شاهانه يومه برای
ملاحظه بودجه سال (۱۳۰۵) انعقاد می شود.

قضیه دا کترز واير

داکتر زواری المانی که هنکام مرور از تگی بتخاک در
حدود «بندگازی» یک نفر افغان را کشته و از سبب آن توفیق
می باشد. هفتگذشت تحقیقات ابتدائی قوماندانی نسبت به قضیه
او تمام گردیده به حکمۀ عدیه برده شد. تاحال دوبار قضیه
او خصوص قاضی تقدیم گردیده. اجمال جریانات این است که
ورته مقتول شیخ عبدالله را وداکتر زواری بعلاوه یک وکیل
المانی قاری دوست محمد را وکیل اتحاذن موده در حال گذانیده
های سفارت خانهها و بعض اشخاص دیگر خارجیه و بسیاری از
مردم معاریف داخله در حکمۀ برای شنیدن دعوی و محاکمات

حضور داشته و قضیه از طرف قوماندانی تقدیم و تحقیقات ابتدائی
آن دران خصوص قرائت گردیده و وکیل مقتول دعوای قتل

(معین دوم وزارت خارجه)

حضرت عالی جانب سردار عبدالعزیز خان صاحب وزیر خارجی
سابق افغانستان در ایران که از تشریف آوری شان قبله اشعار
شده است، از حضور شاهانه معین دوم وزارت جلیل خارجیه
مقرر گردیده اند. محاسن اخلاق جناب سردار عبدالعزیز خان
و منایای کارهای تجربه، صداقت شعاعی و علاقه مندی او شان
به تعالی وطن بر علوم واضح است و همین صفات است که یک
انسان را در خدمت به دین و جامعه وطن موفق می سازد،
بناءه علیه انتخاب همچویه یک و جود محترم کار آگاه از اهل
ورشته کار در وزارت خارجیه که کارش خیلی مهم و بسیار است
بی نهایت موزون است و امید واری به خوبی روز افزون وزارت
خارجیه میدهد.

(حکمران بدخشنان)

جناب عبد الشکور خان صاحب مدیر شعبه دول اسلامی
وزارت جلیل خارجیه از حضور شاهانه به حکمرانی حکومت
کلان بدخشنان مقرر گردیده.

حضرت عالی وزیر صاحب خارجیه در موقع گذاردن
جناب عبد الشکور خان وزارت خارجیه! رضایت نامه دیل باشان
مرحیت نموده اند:

«ص» عبد الشکور خان مدیر دول اسلامی وزارت خارجیه
که یک شخص لائق و خدمتگار صادق دول است در زمان
ماموریت خود دروزارت خارجیه امورات محولة خود را
خوبی و فعالیت انجام داده که ما از ایشان خیلی خور سندیم
و امید واریم طوریکه امور محولة خود را در وزارت خارجیه
محسن نیت و صداقت انجام داده اند و در توجه به حکومت کلان
بدخشنان از حضور مبارک سفر از خارجیه امورات ماموریت
حاضرۀ خود نیز خدمات شایانی برای ترقی وطن عنیز خود نموده
مورد التفات و نوازش خوب تر حکومت متبوعه خوش بشوند.

امضا

محمود طرزی وزیر امور خارجیه
ماهن نظر به حسن عقیده که نسبت به جناب عبد الشکور خان
دارم امید می کنم که در حکومت بدخشنان کارهای در خشانی
از او شان بعمل آید و ملت و دولت از خدمات جدی او اظهار
رضایت نمایند.

تازه گی تا هل نموده همیشه حضرت عالی سردار عنایت الله خان را بعقد ازدواج در آورده اند، وقت شب از طرف چند نفر لت و کوب و مجروح گردیده . خلاصه قضیه چنین بود که هنگام شب چند نفر به او طلاق خواب او در آمد و بر او هجوم آورده اند و در عین لتو کوب کردن و خفه نمودن با « پیش قبض » (مانند خجر کوتاه یک آله قتل است) بر شانه او زده اند و رفته اند زخم او خفیف است که تشویشی ندارد .

عمد را بر قاتل دائز نمود و وکیل داکتر زوایر بجواب اظهار داشت که قتل مذکور برای دفاع از نفس زوایر بود اعیین دین محمد مقتول میخواست داکتر زوایر را قتل نماید اما داکتر زوایر برای حفظ نفس خود به قتل او سبقت و اقدام نمود . از مدعی علیه شاهد خواسته شده است . تفصیلات واقعه در آئیه نشر خواهد یافت .

(یک جسارت)

آقای عبدالواحد خان (پسر سردار محمد ابراهیم خان و بواسه امیر شیرعلی خان مرحوم) مترجم وزارت تجارت که به

انا لله وانا اليه راجعون

(وفات جناب سردار محمد یوسف خان)

جناب سردار محمد یوسف خان والد ماجد حضرت عالی جناب مستطاب محمد نادرخان وزیر مختار در پاریس ، هفتة قبل وفات نمودند ، غفر الله لهم !

جناب مرحوم از رجال بزرگ و معروف حکومت افغانی بوده از عصر امیر شیرعلی خان مرحوم تا اینوقت مدتها به بعض کارهای حکومت و زمانی به مصاحب امیر محمد یعقوب خان در کابل و هند و در اواخر به مصاحب و ندیمی اعلیحضرت شهید امرار حیات نمودند . بعد از شهادت اعلیحضرت شهید درخانه به عبادت اشتغال داشتند .

جناب شان از چند سال پیش نوع مرض در بعض اعضاء رئیسه گرفتار بودند . چنانچه دو سال قبل با پسر سوم شان جناب جلال الدین محمد هاشم خان وزیر مختار در ماسکو ، بفرض معالجه اروبا رفته . امسال باز مرض شان شدت گردد با پسر دیگر شان جناب محترم شاه ولی خان یاور تائی اعلیحضرت برای معالجه به هند رفته . از خبرهای اخیر چنان معلوم می شد که افقه برای شان حاصل و مرض رو به ازالة است و از همین باعث جناب شاه ولی خان او را گذاشته برای سیاحت به کدام شهر دیگر هند رفته بودند . در همین زمان حالت شان خراب شد عصر دوشنبه داعی اجل را لیک گفتند . نعش شان از هند در تابوت گذارده به افغانستان آورده شد و شب جمعه اول حوت در زیارت (مهر لام) که در لفمان است بخاک دفن گردید .

برای جناب مرحوم دعای مغفرت و برای برادر بزرگ شان جناب سردار محمد آصف خان صاحب و اولاد های بزرگ شان مثل حضرت مستطاب جناب محمد نادرخان صاحب وکل خاندان و عشیره شان اجر جزیل و صبر جیل نیاز می نمایم .

• • •

(وفات میر احمد شاه خان آقا)

میر احمد شاه خان آقا هم از رجال مشهور و با ذکاوت و فطانت وطن عزیز بوده به تجارت و اشغال وظائف حکومت و مصاحب با اعلیحضرت عبدالرحمن خان مرحوم عمر گذرانیده و به سن طیبی واصل گفته هفتنه گذشته داعی اجل را لیک گفتند . برای برادر شان جناب میر محمد حسین خان وزیر مختار در طهران و دیگر اولادها و متعلقین شان مرائب تسلیت و صبر عرض می نمایم .